

Šesnaesta lekcija • Lesson Sixteen

A1

GRAMATIKA

1. Označite gramatičke oblike: glagole (G), imenice (I), pridjeve (P) i priloge (PR).

Lažljiva (P) ljepotica (I)
Zalupila je (G [with je]) vratima (I)
Konačno (PR)
Kao Domovina (I)
I nestala (G)
U istoriju (I).

Lažljiva (P), dakle (PR), ljepotica (I)
I Domovina (I)
Imaju (G) nešto zajedničko (P):
Obje za sobom ostavljaju (G)
Dječake (I)
Koji će umrijeti (G with će)
Zbog njih.

Oblici iz drugih gramatičkih kategorija:

prijedlozi*: **kao, u, za, zbog**

veznici: **i**

lične zamjenice: **njih**

povratne** *zamjenice*: **sobom**

druge zamjenice: **nešto, koji**

brojevi: **obje**

*prijedlog “preposition”

**povratan “reflexive”

2. Zaokružite subjekt svake rečenice ili fraze.

Lažljiva ljepotica je zalupila
kao [što je] *domovina* [zalupila]
[*Lažljiva ljepotica je*] **nestala**
Lažljiva ljepotica i domovina imaju
Obje ostavljaju
koji [= dječaci] **će umrijeti**

(note: the subjects are italicized, and their verbs given for reference. Subjects and/or verbs that do not appear in the text but are understood are given inside brackets.)

3. Pjesma ima dva strofa.

4. Pjesma ima trinaest stihova.

PITANJA *

1. Lažljiva ljepotica je zalupila vratima dječacima zbog toga što je lažljiva. Da je prava ljepotica ne bi to učinila, već bi bila ljubazna.
2. Domovina je nestala u historiju nakon što je ostavila dječake koji će umrijeti za nju.
3. Lažljiva ljepotica je slična Domovini po tome što obje ostavljaju za sobom dječake.
4. Da, postoji veza jer su i jedni i drugi ostavljeni, kako od historije, tako i od ljepotice.

*In these responses to the questions given under the **Pitanja** heading in Lessons 16-20, the answers provided are only suggestions. Students will have many different readings of these poems and should use them for further discussion.

GRAMATIKA

1. Označite gramatičke oblike: glagole (G), imenice (I), pridjeve (P), prísvojne zamjenice (PZ) i priloge (PR).

Toliko (PR) stoljeća (I) su narodi (I) u nebo (I) vjerovali G [with su]
i ovaj svijet (I) im bješe (G) kratko (P) boravište (I)
iza kojeg ih vječni (P) život (I) čeka (G).

Toliko (PR) stoljeća (I) su narodi (I) u nebo (I) odlazili G [with su]
Seoba (I) milijuna (I) s onu stranu (I) zvijezda (I).
K'o tice (I) duše* (I) su se dizale (G [with su se]) sa zemlje (I) u vječnost (I).

Životinje (I) i biljke (I) samo (PR)
ostajahu (G) s kamenjem (I) na zemlji (I)
zauvijek (PR).

Al' vjere (I) poumriješe (G)
sve jedna za drugom
i sazadosmo (G): nema (G) neba (I)
ni uzdignuća (I), ni uzleta (I) ni uskrsnuća (I)
i svaki uzlet (I) opet (PR) svršava (G) na zemlji (I).

Na zemlji (I) nam je (G) ostati (G) zauvijek (PR).
Životinje (I) i biljke (I) naša (PZ) su (G) rodbina (I)
i kamen (I) samo (PR) naš (PZ) najdalji (P) brat (I).

U smrti (I) svi se izjednačujemo (G [with se]).

*Note that the word **duše** "soul" is missing from the *Textbook* version of the poem.

Oblici iz drugih gramatičkih kategorija:

prijèdlozi: **u, iza, s(a), k'o** (= kao), **na, za**
veznici **i, al'** (= ali), **ni**
lične zamjenice: **im, ih, nam**
druge zamjenice: **òvaj, kòjeg, onu, sve, jèdna, drugom, svaki, svi**

2. Zaokružite subjekat svake rečenice ili fraze.

nàrodi su vjerovali
òvaj svijet bješe
vječni život čeka
nàrodi su odlazili
[*dúše*] su se dizale
životinje i biljke ostajahu
vjere poumriješ
[*mi*] saznadosmo
nema [subjectless]
svaki uzlet svršava
je [subjectless]
životinje i biljke su
kamen [je]
svi se izjednačujemo

(note: the subjects are italicized, and their verbs given for reference. Subjects and/or verbs that do not appear in the text but are understood are given inside brackets.)

3. Pjesma ima šest strofa.

4. Pjesma ima osamnaest stihova.

PITANJA

1. U davnjoj prošlosti, po pjesmi “Zemlja”, ljudi su odlazili u nebo kada su umrli.
2. Tada su životinje i biljke i kamenje ostajali na zemlji zato što im ovaj svijet ne bješe kratko boravište, već trajno* boravište.
3. Vjere su se poumrle, po pjesmi “Zemlja”, pa su ljudi saznali da nema neba ni uzdignuća, ni uzleta ni uskrnuća i da svaki uzlet opet svršava na zemlji.
4. U današnjem vremenu, po Šimiću, kada se umre na zemlji ljudima je ostati zauvijek, zajedno sa biljkama, životinjama, i kamenjem.
5. A. B. Šimić se rodio 1898. godine, a umro je 1925. Dakle imao je dvadeset sedam godina kad je umro.

***trajan** “lasting, enduring, permanent”

VEČE NA ŠKOLJU
Aleksa Šantić (1868-1924*)

*Note the correction to the date.

GRAMATIKA

1. Označite gramatičke oblike: glagole (G), imenice (I), pridjeve (P), prísvojne zamjenice (PZ) i priloge (PR) u svakoj strofi.

Pučina (I) plava (P)
Spava (G),
Prohladni (P) pada (G) mrak (I).
Vrh hridi (I) crne (P)
Trne (G)
Zadnji (P) rumeni (P) zrak (I).

I jeca (G) zvono (I)
Bono (PR),
Po kršu (I) dršće (G) zvuk (I);
S uzdahom (I) tuge (I)
Duge (P)
Ubogi (P) molj (G) puk (I).

Kleće (G) kosturi (I)
Suri (P)
Pred likom (I) boga (I) svog (PZ) –
Ištu (G) ... No tamo (PR)
Samo (PR)
Ćuti (G) raspeti (P) bog (I) ...

I san (I) sve bliže (PR)
Stiže (G).
Prohladni (P) pada (G) mrak (I).
Vrh hridi (I) crne (P)
Trne (G)
Zadnji (P) rumeni (P) zrak (I).

Oblici iz drugih gramatičkih kategorija:

prijedlozi: **vrh, po, s, pred**

veznici: **i, no**

druge zamjenice: **sve**

2. Zaokružite subjekt svake rečenice ili fraze (ima ih jedanaest).

pučina spava
prohladni mrak pada
zadnji rumeni zrak trne
zvono jeca

zvuk dršće
ubogi puk moli
suri kosturi kleče
[suri kosturi] ištu
raspeti bog čuti
san stiže
prohladni mrak pada
zadnji rumeni zrak trne

3. “Zemlja” ima najviše strofa, a “Veče na školju” ima najviše stihova. “Lažljiva ljepotica” ima i najmanje strofa i najmanje stihova.

PITANJA

1. Radnja ove pjesme je smještena na vrhu crne hridi usred plave pučine.
2. Atmosfera koju pjesma dočarava je prohladna, mračna, tužna, bolna* i umorna.
3. O ljudima u pjesmi “Veče na školju” znamo da ih je Aleksa Šantić opisao kao sure kosture.
4. Aleksa Šantić se rodio 1868., a umro je 1924.
*bolan, bolna "painful"

BEGINNING AND ENDING

These three poets are from Bosnia and Herzegovina. Ferida Duraković is from Sarajevo, while the other two are from Herzegovina: Aleksa Šantić is from Mostar, while A. B. Šimić is from a small town near Mostar, which is called Drinovci. Ferida Duraković's poem was published in her book *Srce tame* [Heart of Darkness] which appeared in 1998 in Sarajevo. Šimić's poem was published posthumously by his brother Stanislav because Šimić died when he was very young. During his lifetime he published only one collection of poems: *Preobraženja* [Transformations]. Unlike Šimić, Šantić lived for a long time and published many poems, stories and dramatic texts, and Duraković is still publishing poems. All three wrote during the time that Yugoslavia existed: Šantić and Šimić at its very beginning, and Duraković at its ending .

* The title presents an interesting translation problem. In Bosnian, Croatian, and Serbian **nastanak** means “origin” and **nestanak** means “disappearance.” However the title “Origin and Disappearance” doesn't work as neatly in English as “Nastanak i nestanak” does in Bosnian, Croatian, and Serbian, hence the translation “Beginning and Ending” used here.

VJEŽBE

B1

Those students working on their own should use the recording as an aid in memorizing at least one of the poems.

B2

Prepričajte vježbe 5A1, 5A2, 5A3, 6A1, 6A2, 6A3, 6A4 u parovima.

5A1

Pet velikih mačaka razgovara sa pet debelih pasa. Psi postavljaju pitanja, a mačke daju odgovore. Psi žele znati gdje idu mačke, a mačke odgovaraju da idu od jedne kuće do druge. Kada su upitane zašto to rade, kažu da su gladne pa jedu kruške. Kad ih pitaju psi jedu li malo ili puno krušaka, mačke im odgovaraju da svaka mačka jede po dvije kruške.

5A2

Ovo je razgovor između jedne osobe koja studira na fakultetu i druge osobe koja ostaje kod kuće i kuha prvoj osobi ručak. Moguće je da je prva osoba sin ili kćerka ili muž ili žena te druge osobe, a možda nije. Možda je druga osoba majka ili otac ili brat ili sestra ili muž ili žena onoj prvoj osobi, a možda i nije. Važno je samo to što prva osoba zna da kad dođe kući ručak će čekati!

5A3

Razgovor je između broja 1 i broja 2 o tome kako broj 1 planira uskoro nekoga dočekati na stanici. Naime broju 1 dolazi njegov amidža, odnosno očevo brat. On objašnjava broju 2. da amidža živi u Bihaću i radi kao sudija. Kad to čuje, broj 2 kaže da želi da bude advokat.

5A4

Dogovaraju se dva prijatelja o izlasku u grad. Jedan prijatelj kaže da bi njih dvojica mogla ići zajedno u kino u četiri sata, a onda poslije ići nešto pojesti i popiti. U ovom trenutku u razgovoru saznajemo da su ovi prijatelji zapravo još uvijek djeca, jer majka jednog od prijatelja kaže da mogu biti vani samo do jedanaest sati zato što nije vikend.

6A1

Opisuju se stvari u sobi u školi ili na fakultetu, i opisuje se gdje stoji svaki komad namještaja u odnosu na druge komade namještaja. Na primjer: gdje se nalaze stolice u odnosu na sto, gdje se nalazi sto u odnosu na zidove i tablu, i gdje se soba nalazi u odnosu na ostale spratove u zgradi.

6A2

Dvoje ljudi razgovaraju o jednoj knjizi u kojoj piše o tome kako je univerzitetski* život u Bosni i Hercegovini organiziran u zimске i ljetne semestre, s time što zimski semestar počinje u oktobru, a ljetni u februaru. Pričaju kako prve četiri godine studenti slušaju predavanja, dok im je peta godina apsolventska* kada više nemaju šta slušati na predavanjima, već se samo bave ispitima.

***univerzitetski** and **apsolventski** are adjectives made from nouns that have been introduced earlier in the textbook: **univerzitet** and **apsolvent**.

6A3

Dvoje ljudi razgovaraju o raznim stvarima. Prvi čovjek pita drugoga kako mu je bilo juče. Drugi kaže da mu nije bilo baš najbolje ali da mu je bolje sada. Ispada da i jedan i drugi nekome piše. Prvi piše svojem starom prijatelju, a drugi već sat vremena piše svojoj sestri. Prvi šalje starom prijatelju vijesti o sebi i o Bosni, a drugi stavlja sestri slike Crne Gore u pismo.

6A4

Ovo je razgovor o jelu između jednog i drugog čovjeka, o tome ko voli kakva jela. Prvi čovjek pita šta drugi više voli: slatka ili slana jela. Drugi odgovara da mu se više sviđaju slatka jela. Prvi pita voli li meso. Drugi kaže da makar voli mnoga jela, ne voli meso naročito. Prvi objašnjava da mu je mama iz Argentine, dakle voli jesti meso svaki dan. Drugi kaže da se ne mora meso uopće jesti.

B3

Vježbajte u parovima. Stvorite jednu rečenicu od ove dvije, koristeći se veznikom koji.

1. To je učiteljica moje kćerke, koju sam juče vidio u školi.
2. Da li je to tvoj dajdža, kod kojeg si sedmicu dana bila u gostima?
3. Pred sobom vidim rijeku prema kojoj idem.
4. On koji je iz Chicaga dobar je prijatelj mog komšije.
5. Pišem pismo koje moram pisati zato što se moram javiti kolegama.
6. Lažljiva ljepotica, koja je nestala u historiju, zalupila je vratima.
7. Narodi kojima je ovaj svijet bio kratko boravište vjerovali su u nebo.
8. Životinje i biljke, koje su naša rodbina, ostajahu na zemlji zavijek.
9. Ubogi puk, kojemu san sve bliže stiže, moli s uzdahom duge tuđe.

DOMAĆI ZADATAK

C1

Prevodite svaku prvu rečenicu na engleski, a ostale rečenice na B.

1. a. Five people went to a basketball game.
b. Dvoje djece se vratilo svojoj kući.
c. Njih petoro je zajedno pjesmu pjevalo.
2. a. They only said hello to us for the sake of appearances.
b. Napísala mu je pismo radi ljubavi.
c. Molim vas, nemojte to učiniti radi mene!
3. a. Expecting a difficult exam, they studied day and night for a week.
b. Kupivši cvijeće, otišla je u lokal i popila je čašu vode.
c. Vrativši knjige, napisali su svoj izvještaj.
4. a. The seven men worked together for years.

- b. Dvojica su bila sretna.
c. Gledali smo juče *Prljavu dvanaestoricu*.
5. a. The people were informed in time.
b. Večera je pojedena, voda je popita.
c. Kada je sve rečeno i učinjeno, sve u svemu išlo je vrlo dobro.
6. a. It was written in the newspapers that the situation is now significantly better.
b. Očekivalo se da će stići oko ponoći*.
c. Činilo se da kiša nikada neće da prestane.
***ponoć** "midnight"
7. a. They said it would rain and snow all day.
b. Rekli smo da više vole ruže od tulipana.
c. Rekao je da nam se javila internetom.
8. a. Can anyone at all write poems?
b. Ići će bilo gdje i reći će bilo šta.
c. Nije htio razgovarati bilo sa kim.

C2

---

1. U početku stvorio [A] Bog nebo i zemlju. 2. A zemlja bješe [I] bez oblička i pusta, a bješe [I] tama nad bezdanom: i duh božji dizaše [I] se nad vodom. 3. I reče [A] Bog: neka bude svjetlost. I bi [A] svjetlost. 4. I vidje [A] Bog svjetlost da je dobra; i rastavi [A] Bog svjetlost od tame; 5. I svjetlost nazva [A] Bog dan, a tamu nazva [A] noć. I bi [A] večer i bi [A] jutro, dan prvi.
- ~~✎~~ Označite svaki glagol u gornjem tekstu sa 'A' za aorist, i 'I' za imperfekat.

C3

Odgovore na postavljena pitanja.

Primjer pitanja:

Koliko vas je na času bosanskog?

[vas = studenata]

Primjer odgovora:

Ima nas petoro.

- Ima nas oko sedam milijardi* na svijetu.
- Ima ih oko trideset.
- Ima nas oko pet hiljada.
- Ima ih oko dvadeset.
- Ima ih oko tri stotine miliona.
- Ima ih tri u ovoj lekciji.
- Ima ih pedeset pet u ovim pjesmama.
* **milijarda** "billion"

C4

Prerđadite òve rečènice tākò da budu a) u prošlom vremenu, i b) u prošlom vremenu i u negāciji.

1. Trebalo je odmah ĩći u trgovinu koja je do moje zgrade.
Nije trebalo odmah ĩći u trgovinu koja je do moje zgrade.
2. Kako se pisalo vaše ime?
Kako se nije pisalo vaše ime?
3. Baš su nam se jeli oni kolači koji su juče pečeni.
Baš nam se nisu jeli oni kolači koji su juče pečeni.
4. Moglo se otvoreno govoriti o tome zašto ste najbolji studenti ove škole.
Nije se moglo otvoreno govoriti o tome zašto ste najbolji studenti ove škole.
5. Budući da smo svi ovdje bili prijatelji, osjećala sam se kao da sam kod kuće.
Budući da nismo svi ovdje bili prijatelji, nisam se osjećala kao da sam kod kuće.